

MEGJELEN  
minden  
P É N T E K E N .

Előfizetési díj:  
Egész évre ... 6 frt. —  
Fél évre ... 3 „ —  
Negyed évre... 1 „ 50

# DÉLIBÁB.

*Szépirodalmi, művészeti és társadalmi heti lap.*

Felelős szerkesztő és kiadó: Gróf CSAKY ALFONS.

SZERKESZTŐSÉG  
és  
KIADÓ-HIVATAL:  
Varga-utcán 2256 sz.  
KÉZIRATOK  
nem adatnak vissza.  
Hirdetések  
a legjutányosabb ár  
mellett vétetnek fel.

II. ÉVFOLYAM.

DEBRECZEN, 1878. AUGUSZTUS 23.

34.  
3E. SZÁM.

## Az irodalom svindlerei.

(Folytatás.)

Az vethető föléz ellen, hogy egy irodalmi kaszt alapja leend ily módon előkészítve s a kezdő írók érdekei lesznek háttérbe szorítva.

Tagadhatlanul van benne igazság, de egészben véve mégsem fogadhatom el ez ellenvetést. Kifejtem azonnal, hogy miért.

A kevésbé ismert, helyesebben kezdő írók két csoportba osztályozhatók: a tehetségesek és kontárok közé; (az utóbbiakat ugyan nem az irodalom ismeri el, hanem saját önhittségök képzelteni írónak.) Amazokra nézve a közönség óvatossága nem lesz oly akadály, a mely miatt fejüket a falba verni kényteleníttessenek. A kezdet mindenkire nézve nehéz; a küzdés korszakát pedig mindenkinek át kell élni, hogy egy szebb jövőben elfoglalhassa azon tért, melyen az ifjú tehetséges nemzedéknek leend hivatása megállani.

A firkaoló kontárokat csak teljes mellőztetésük tudná visszariasztani a tintapazarlástól.

Hisz nálunk újabb időben csak ugy nyüzsgönek ezek! A kiknek öt-hat sornyi valamijök megjelent valahol, azok hivatott „írónak;“ a kiknek gyarló verskisérléteit kiadta valamelyik tapintatlan vidéki lap, azok valósággal „költőnek“ képzelik magokat. Ezeknek aztán nem is kell egyéb, csak egy kis biztatás, néha még annyi sem, hogy közrebocsássák „összes költeményeiket,“ a „többfelől nyilvánult közóhajtásra,“ vagy „azon szíves fogadtatásnál fogva, melyben a nagyérdemű közönség a konyászaí vagy piripócsi lapok hasábjain megjelent verseit részesítette.“

Ez az ut nálunk nem vezet a Helikonra!

A közönség felébredt olvasási vágyából bátorítást, felhívást meríteni gyarlóbbnál-gyarlóbb kisérletek kiadására, a mik irodalmunkban sem-

miféle szükségét nem pótolnak, sem irodalmunk ügyét emelni nem képesek, nagy kábaság s megrovást érdemel.

A lapok az igaz, hogy le is dorongolják őket, korántsem legyezgetve a hivatlan szárnypróbálgatóknál anélkül is könnyen felburjánzó önhittséget. Az előfizetés azonban bitosított egy kis pénzmagot, a melylyel az irodalmi tisztesség ellenére kiadják feltűnési viszketegből összefirkált zsenge dolgozataikat, a melyenekkel ha iskolai önképzőkörökben gyakorolják magokat, talán meg is dicsérjük, (mert itt a gyarló hibát jószívuileg elnézzük a jó reménység fejében.) de az irodalom terén méltó megbotránkozással fogadjuk az ilyen zöldségeket.

\* \* \*

Ha valamely munka azonban megérdemli a pártolást, a tisztességes sajtó nem vonja meg tőle ajánló szavát; ha csak a lenéző gunyos hivalkodás, a kicsinyes féltékenység önző érzelmei vagy felületesség nem vezeti tollát, a mi megtörténik rajta is néha. Midőn pl. nem a munka merituma, hanem az kerül mérv alá, vajjon az illető szerző egyénisége conveniál-e nekik; vagy mindemből politikát csinálva, vajjon melyik pártnak hódol a szerző, hogy a szerint játszva a „Bodóné“ ismeretes szerepét, ügyes vagy ügyetlen kanyarulattal dicsérik vagy róják meg művét, ha még oly közepszerű vagy még oly kitünő is.

Ilyenkor természetesen alaposan, nyílt férfiasággal nem mernek dicsérni vagy támadni; de nem is tudnak ügyszerető hévvel bírálni, (mely szigorában is tiszteletre méltó, mert meggyőződésből támad,) hanem találkoznak oly kritikákkal, melyek minden tudományos apparatus nélkül csak általánosságban itélik meg a munkát; s mindent

megdicsérve vagy mindenben gánésoskodva, de semmit sem bizonyítva, találják a közönség elé.

Mi ennek az oka?

Azt hiszem egyenesen a kritizáló szeszélyesége. Hiába ez is csak ember és mint ilyennek akadhat az íróvilágból ismerőse, barátja vagy ellensége, a kiknek műveiről nem képes kisebb-nagyobb mérvű elfogultság, részrehajlás nélkül itélmi; legalább nem úgy, mint az olyanok művéről, kiket nem ismer.

De ezen a téren is tisztelet a kivételeknek.

Tény az, hogy a tisztességes sajtó jóakarattú, de részrehajlatlan ajánlása folytán a közönség pártoló érdeklődése az időviszonyok többé-kevésbé kedvező voltához (s a munka tárgyának hálásságához) képest, ritkán marad el.

\* \* \*

Ép' ezért az irodalmi tisztesség érdekében üdvösebbnek tartom, ha a kellő szakismerettel és segédeszközökkel bíró erkölcsi s anyagi hitelű fővárosi vagy vidéki kiadók veszik kezökbe tekintélyében hanyatló irodalmunk ügyét; semmint amaz apró s erőtlen, legjobb akarat mellett sem boldogulható dilettánsok, kiknek sem a közönség, sem az irodalom egyáltalán nem köszönhet semmit.

\* \* \*

Már most csak a tehetséges kezdők s a vidéken elszórva lakó íróvilág érdekeiről lehet szó. Ezeknek munkaképessége, nemes ambíciója s jóra való törekvése minden esetre méltánylást érdemel, amál is inkább, miután többnyire önküzdellel kell az anyagi téren a közönség elismerését és pártfogását biztosítani. De a küzdés sikere a viszonyok hozzáférhetlensége, — netalán a kiadók önkénye, vagy a miatt, mert a sajtó befolyásosa s a b eszközzei leginkább a főváros, mint az ország természetes emporiuma, s egy-egy nagyobb vidéki város kezében vannak, gyakran hajótörést szenved a tespedt passivitás és rideg közöny zátonyán.

Ez az, a mi miatt nincs alkalma s nincs hatalma a vidéki lapirodalomnak utat nyitni a vidéki íróknak a haladásra, s gátat vetni (leginkább a fővárosból kiáramló) svindlerkedő iránynak; sőt ez az, a mi miatt a vidéki irodalom alkotásai, önerősödése és gyarapodása alig vehető figyelembe évtizedek óta.

\* \* \*

Igaz, hogy a vidéki lapoknak legalább egy harmada nincs tisztában feladatával. Nehány hetenként egyszer megjelenő lap mellözve hivatását, nagyvilági és külpolitikai dolgokról irogat, a helyett, hogy céljához képest a képviselt vidék érdekeit védve, a nyilvános élet értelmi és anyagi útján igyekeznek pezsgésbe hozni az érdekeltséget, hogy ekép hivatott organuma lehessen az illető vidék helyi, megyei s együttesen a közvélemény ottani szavának.

Tagadhatlan, hogy a vidéki hirlapirodalom nagy fontosságú tényező a közművelődés terén; az képezvén hivatását, hogy a közszellemet, a hol nincs, életre hívja, a hol van, ébren tartsa s a társadalmi életet egészséges alapon fejlessze.

Vajjon nem üdébb e ott a társadalmi élet, a hol hivatott hirlap ellenőrzi az eseményeket? A visszaélések ritkábbak, a jótékonyságok gyakoriabbak, a humanisztikus intézmények számosabbak, a közügyek vezetése nyiltabb és helyesebb, mint oly helyen, hol nincs közeg, mely a napi eseményeket revelálja.

A két-harmadrész — viszonyaihoz mérten — eleget törekszik tenni e feladatának; nagyvilági program helyett figyelemmel kísérve a társadalmi élet főbb mozzanatait, a közművelődés vívmányait, a vidék kereskedelmi, ipari, közgazdasági s közügyi intézményeinek sikereit, vagy hiányait. — A mi ugyan nem zárja ki azt, hogy nagyobb és tekintélyesebb vidéki lapjaink ne foglal kozzanak rövideden a bel- és külpolitikai események tájékoztatásával.

Hisz' politikus nemzet vagyunk!

Az pedig tagadhatlan, hogy ép' a józan politika tükrözi vissza a nemzetek társadalmi fejlődését. Minthogy pedig a bel- és külpolitikai alakulásnak lételemeit s feltételeit főleg a világesemények képezik, helyén való dolog, hogy a politikai programmal is bíró nagyobb vidéki lapokban szintén foglaltassék a hét eseményeiről, különösen a napirenden levő országos dolgokról egy kis politikai tájékozás.

(Folytatjuk.)

Sólyom Jenő.

## Csendes este.



multkor némán, elmerülten,  
Szobámban ültem csendesesen;  
A ténta, gondolatot várva,  
Ott reszketett a tollhegyen.

Mint hogyha itéletet várna,  
A mit leírni kellend majd,  
A mit a szív ellen, a lélek  
Kérlelhetlenül végrehajt.

Mit irjak? minden gondolat oly  
Bús kételkedő és szomorú! —  
Mért mondjam el, hogy ez az élet  
Oly önző, hideg, nyomorú?!

Hisz ezt mindenki ugysis tudja,  
A kinek egy csepp szive van,  
S mért törjem össze ábrándképét,  
Ki még nem sejtí boldogan?!

Le fogom tenni hát e tollat,  
Nem irok semmit, nem én, nem!  
Ne legyen vád, hogy zugolódtam —  
Sem lelkelem, sem szivemen.

S letenni készülék valóban  
A tollat, mely nehéz leve,  
S mint láthatatlan érintéstől:  
Egyet perczent s megreszkete.

S ekkor a rezgő ténta-cseppből  
Egy kis szellemke tünt elő,  
Csendesesen ült a toll hegyére,  
Előmbé, mint egy figyelő.

Szárnyát tisztítva még a habtól  
Még összeverte csendesesen;  
Mindaddig, míg azon a sok szín:  
Kék, piros, arany megjelen.

Parányi arca, mint az álom,  
Szép és ábrándos, mint virág;  
Arany haja ezer hullámban,  
Tündér-szemében egy világ!

Csendes zizegő, rezgő hangon  
Meggzólalt végre: „Mért nem irsz?  
Tárgyat, hogy eszméd lelkesülne,  
Talán már lelni nem is birsz!”

E hab is itt, melyben fürödtem,  
Tán bánatodtól oly sötét?  
Igy fogadsz engem, a virágnak  
A természetnek gyermekét?!

Nem ismeresz? a virág-szellemkét?  
Nem tudod, hogy a lég enyém?  
Hogy napban szoktam én fürödni  
S a holdban, a nyár éjelen?!

Enyém a föld, enyém az égbolt,  
S azok között a tér, a fény;  
A mit eszmében utólrhatsz,  
Az mind sajátom, mind enyém.

Kis házam kis virág azonban  
A kertben, vagy a béreztetön;  
A rónán, vagy a völgy aljában,  
És ringat engem éltetön.

A bársony szirmok bétakarnak,  
S ha bánt a fény: összebb vonom;  
A búvös, esendes félhomályban  
Oly gyönyörüket álmodom!

Egy új világ nyílik előttem,  
Álomvilág, a képzelet;  
S e tündérbáju szép világba:  
Vezetlek én most tégedet.

Mért búsulnál a valóságon  
Midőn a képzelet tied?  
S az önalkotta boldogsággal  
Meggyógyíthatja lelkedet!

S a nagy természet, nagy költészet,  
Mindenkinek világot nyit,  
A ki feléje lelkesülten  
És bizalommal közelít.

Ily gazdagon, ily szép világban,  
Mért lennél hát bús egymagad?!  
A midőn mindezt visszaadnád  
A midőn dalolnod szabad?

Majthényi Flóra.

## KÉT SZIV.

Irta Kabdebó Ferencz.

(Folytatás.)

Mégis gyakran remegett a gondolattól, hogy hát-  
ha mégis a báró nejevé kellend lennie; de én mindig  
azzal vigasztalám, hogy legvégső esetben felfödök neki  
mindent, s férfiaságára hivatkozva, — kérni fogom a  
visszalépésre; mert arra nem számolhatánk, hogy aty-  
ját meglágyítani sikerülne!

Ilyenkor megnyugodott, átölelt hófehér karjaival,  
vagy ölembe ült, „édes mindenének“ nevezett, s kér-  
dezte, hogy jobban szeretem-e azóta, mióta már egé-  
szen enyém leve? S ha beszéltem hozzá szerelmem  
nyelvén lángolóan, ha esküdtem minden üdvömrre, mi-  
kép egyedül csak őt szeretem, s fogom szeretni vég-

leheletemig, hogy nem leend más vágya életemnek, mint neki megmutatni, hogy mily végtelenül szeretem, s akarom boldogítani őt: oh! ilyenkor oly boldog lett; mint virágcsó, hullottak rám csókjai, sirt, nevetett örömeiben, s kért, hogy ne haragudjam rá, a miért oly gyermekes; de oly jól érzi magát, s oly boldog, mint soha életében.

És boldog voltam én is igazán; s mert visszatérintve elmúlt éveimre, azokban oly kevés boldogságot látek: még jobban ragaszkodtam hozzá, s kimondhatatlanul szerettem.

Gyakran midőn eljöttem tőle, s fáradtnak nem érezve magam — a mezőre menék, s érzeményeimtől túlaráradott szívem a végtelen szép természet nézésével alig tudott eltelni, — vagy felnézve az égre, annak sima boltján egyetlen felhőt sem láthaték — oly biztosnak hittem boldogságomat, oly szépek az életet, s oly bájolóknak a jövőt, hogy a legédesebb reménnyel teltem el!

Mig ifjak vagyunk, egy bájoló viránynak látjuk az életet, ezer virággal — reményeinkkel — ékítve gazdagon; de eljön az ősz — a tapasztalás — s szétfoszolnak fenséges álmunk, s a táj hervadattá lesz, melyen csak kórót, s tövist talál: bús emlékeid s csalódásaidat!

Az idő kérlelhetlen pontossággal járt végtelen utján, s egy napon hirül vevém, hogy a báró megérkezett, s mint Saroltám tudott: a menyegző kitűzését sürgette.

Ősz vala már; kertem fái lombtalanul állottak, s az esti szellő hűvösen lejtett át a tájon meg-meg rázva a fáknak hervadt lombjait; — madárdal nem zengett a bokrokon, s kertem késő virágai is már régen elhervadtak, csak kórók, s az utakat ellepett sárga levelek s száraz galyak sejtették, hogy nem régen ott tenyészet s virulás honolt! Ősz vala épen, mint most, csak hogy 25 éve már annak! Istenem! mily különbség: akkor egy rózsásabb jövő bájoló képeivel lelkemben, ma pedig lemondva, reménytelenül, búsan, mint e táj; akkor ifjuan, bírva egy szép nőt, s annak áldó szerelmét, mely oly sok gyönyört, s tiszta élvezet adott és ma aggon, elvesztve régen azt, mi minden üdvömet alkotá. — S talán az ifju, ki akkor élt nagy reményekkel lelkében, s az agg, ki régen elmúlt dolgokat beszél most neked — nem is egy személy!!

Elbeszélését a szolgálka szakitá meg, ki jelenteni jött, hogy a vacsora vár ránk.

Holnap — szólta nagybátyám — folytatom elbeszélésemet; most jer vacsorázni, aztán pihenni térek, fáradtnak érzem magamat!

Másnap korán reggel nagybátyám szobájába hivott, hogy mint mondá, elbeszélését befejezhesse. — Ha már elkezdtem — essem minél előbb túl rajta.

A mult csak akkor kedves nekünk, s csak akkor szeretünk arról beszélni, ha örömeink, de nem keser-

veink intenek onnan felénk. — De, ha mint én, abban csak fájdalmat lelek, s ha eszembe jutva a sok szenvedés — elkomorodom s lehangoltá leszek, nem csodálkozhatol!

Te ifju vagy még, s szereted az életet; mert szép köntösben jön feléd, s telt serleget nyújt neked; de higgy nekem — sok öröm van abban, s ajkad csak akkor érzi annak keserűségét, midőn letetted már, s midőn át kell látnod, hogy szomszúságod el nem oltathatád!

Tartozom neked azzal, mikép ösmerd életemet, hogy midőn már nem leszek — jó lélekkel megbocsáthass nekem.

— Hogy megbocsássak-e önnek nagybátyám! Uram, teremtőm, hogy beszélhet illet! Az egész életben mindent önnek köszönhetek; szülőim elvesztve — ön volt atyám, — szeretett, mint tulajdon gyermekét, jó volt hozzá, és most megbocsátásról beszél! Hisz! ha volna hibája ellenem csak egyetlen egy; de én csak jó tettek emlékezem mióta élek, s arra, hogy vonzalmáért, szereteteért örökre hálás vagyok és leszek!

— Te jó fiu vagy, — szólta nagybátyám — megfogva kezemet, s én nagyon szeretlek; de engeddd folytatnom elbeszélésemet. — Eddig is teher volt nekem elfődvé tartani azt előttem, s ha elmondtam, néha néha legalább lesz kivel beszélgetni arról! — Folytatom tehát:

Midőn Saroltám levelét átolvastam, megállapodásunkhoz híven — el valék határozva még egyszer atyját felkeresni, s ha nem sikerülne más elhatározásra birni, a báróhoz fordulni és őt visszalépésre kérni, kényszeríteni.

Én majdnem bizonyosnak hittem, hogy beszélve az öreg Velkéryvel s felfődvé neki, mikép Sarolta már Isten előtt nőm: ügyünket megnyertem s azért midőn hozzá indulék, nagyon nyugodtnak, elszíntnak éreztem magamat.

Velkéry magánosan volt dolgozó szobájában; beléptemkor fölemelte fejét, majd ismét lenézett a könyvre, mely előtte volt — s abban elmerülni látszott; kezével intett, hogy foglaljak helyet!

Leültem; de teljes nyugodtsággal még sem bírván, én törtem meg a csendet:

— Uram! ön talán különösnek találndja, hogy felkeresem; de tennem kellett; kérem, hallgasson meg!

Ő felnézett, s egy oly pillantással, mely telve volt unalommal, kellemtelenséggel, azt látszott mondani: bár már itt se lennél; aztán így szól:

— Mivel szolgálhatok? Beszéljen ön; de kérem röviden, mert kevés szabad időm van; leendő vőm egy negyed óra mulva itt lesz, s végzendőm van vele a közeli menyegzői ünnepélyről.

— Ép erről akarok én is beszélni kegyeddal!

— De hát mit? talán tanunak hívta önt a báró? — gúnyolt az öreg.

— Uram! ne ingereljen ön; láthatja nyugodtságo-

mat, én szeretnék önnel botrány nélkül egy oly ügyet elvégezni, mely önt ép úgy, mint engem bensőleg érdekel. Én nem hívtam tanunak, s csak kérni jöttem, kényszeríteni önt, hogy utasítsa vissza, míg nem késő a bárót, s engedje lányát szíve szerént választani. Sarolta szeret engem, tehát a báróhoz nem fog nőül menni!

— Nem-e? szólt az öreg, azt majd meglátjuk! Vannak módok: rábeszéljük, megmagyarázzuk...

— De hát ha az oltárnál mond „nemet“ a bárónak!

— Nem lesz ott kérem — nevetett Velkéry — semmi oltár! Házzám lesz az esküvő; az x... pap jó barátom, majd eligazítjuk azt, ne féljen ön semmit!

Én már kezdettem elveszteni türelmem; lelkemben forrt az indulat ez ember részvétlenségén, s azon számba nem vehető beszédmodoron, melylyel leánya boldogsága felől szólt; de azért fékeztem magam, s lehető nyugodtan még egyszer megfontolást ajánlottam neki! De midőn újból elutasítólag szólt, s értésemet adta, hogy untatom s terhére vagyok; s kért, hogy hagyjam magára: akkor megszakadt nyugodtságom s önuralmam szála és kimondottam, hogy Saroltával három hó óta miként állok, s hogy ő inkább a halált választja, semhogy más nevévé lenne!

Mínta villany érintette volna Velkéryt, ugrott fel; megragadta karomat, szeme vérben forgott, mint sebzett vad tekintte szét... majd elengedte karomat; ajka reszketett, sápadt volt, mint ki halni készül, s tompa hangon szólt:

— Ön esztelen bolond, kit megkorbácsolnom kellene, hogy az atyával így mer beszélni; s ha meg nem fojtottam, annak köszönheti, hogy gyalázatos tettével épen malmomra dolgozott; ezzel fogom Saroltát kényszeríteni!

— De nem fogja uram! kiálték én, — míg élek, mert inkább...

E perczen feltárult az ajtó, s halványan belepott Sarolta; ingó, tántorgó léptekkel jött; szemei meredten néztek atyjára, s midőn hozzám ért, kezét nyújtá, s megszorítva jobbomat; egy lépést tett még, s atyja előtt megállt; reszkető hangján, melynek zengésén érezni lehetett, hogy a soká elnyomott kebel összes fájdalma beszél — szólt:

— Mindent hallottam, s tudom, hogy szivedet mi sem indíthatja meg; ezért hallj atyám engem utoljára: te egész életemben egy valódi boldog órát soha sem szerezteél nekem, mert önös, s számító valál, s mert e tulajdonok atyai szeretetedet elölték! Ha szerettel volna, most nem állnék szerelmem gyalázatával itt; de boldogan, s áldva téged, kérném áldásodat arra; te engem, s boldogságomat kihagyad számításaidból, s csak tenvágyaid vezérelének! Én tőled már mi jót sem várhatok és ne várj te se tőlem semmit az életben; most utoljára mondtam magamat leányodnak. — Meg nem átkozhatlak; mert a természet törvénye tilt oly szavakat ajkamra venni; de légy biztos a felől, hogy, ha

meghalsz — egyetlen könyvem nem fog koporsódra omlani, s hogy nevedet ajkaim soha többé ki nem mondják. Nevévé leszek a bárónak, s midőn elhagyom eházat — örökre elmentem innen.

Ezzel göresös zokogásba tört ki; majd hozzám lépett: szólni akart; de ereje elhagyta, s élettelenül omlott karjaimba!

Mint egy letört virág feküdt karjaiban, s én rápillantva e gyöngéd szép teremtésre, s elgondolva sorát, mely érni fogja, azt hittem megőrülök!

Velkéry odasietett, felölelte, s a mellékajton eltűnt vele. — Csak pár percz tölt el és Velkéry visszajött, s a komornát becsöngetve Saroltához beküldé; de e perczek alatt egy öröklét kinszenvedését éreztem lelkemen, s el valék határozva most már a végletekig menni, ha másként nem, erőszakkal oldani meg a kérdést.

Kalapom vettem, s Velkéryhez lépve, még egyszer s utoljára kértem, hogy változtasson szándékán!

Ő nem felelt, — csak az ajtóra mutatott!

— Megyek uram; szóltam keserűn — de ön még hallani fog rólam! Ha nem volt lelke, két szív kérését meghallani, — ha eltaszított magától két embert, kik végleheletükig hivei lettek, s örökké szeretve áldották volna jó indulatát; legyen felelős azokért, mi lelketlensége következménye lesz, s számoljon ott fenn a mindenható ítélőszéke előtt szivtelenségeért!

S ezzel elrohantam.

(Folyt. köv.)



## Byron és Shelley.

A „Revue des deux mondes“ után.

(Folytatás.)

I.

Trelawny a régi iskola krónikásai közzé tartozik. Ő hatvan éves utazó, ki fiatal éveiben ismerte a világot s most már remélem nyugszik, mert kezd visszaemlékezni. Ő is, mint Ulysses, sok várost és sok szokást látott; de csak úgy látta ezeket, mint utazó, azaz felületesen. Pompásan tud arczképeket rajzolni térden, szerencsétlenségre azonban csak képet tud csinálni, színt és életet nem bír nekik adni. Trelawny ur, ugytetszik, szereti a nagy tetteket és nagy kalandokat. Különös előszeretettel viseltetik a rablók és dugárusok iránt. Fiatal korában erős tusákat vivhatott.

Talán nem volt ember a világon, ki annyira engedett volna a vágyának: a világot bámulásra ragadni, mint Byron. Már jókor észrevette a közönségben ama bamba bámulatot, mely egyenlően lelkesül kedvenczeinek nevetséges tulajdonai és lángelméje iránt. Byron egész életében bravourozott a világ előtt s e mellett kárhoztatta annak elfogultságát és álszenteskedését. Hatni akart, mielőtt tetszenék. E mellett azonban rendkívül félszeg és félénk volt és köznapi társalgásokba bocsátkozott, hogy időt nyerjen magát összeszedni; mint ama gyáva emberek, kik éjjel az utcákon járva

fütyölnek. Mindég ama gondolattal foglalkozott, hogy mily hatást csinál másokra. Kénytelen vagyok bevallani, hogy ezt az elfogultságot meghatónak találom egy nagy embernél. A hiuság eivégre is egy bizonyos alázatosságnak tanujele. — Azt hinni, hogy sohase nyertük meg tökéletesen ügyünket a hozzánk hasonlók előtt s erre nézve minden lehető véghez vinni, oly kaczérság, mely nem épen rosszul áll nagy embereknek.

A higgadt nagyravágyás talán erősebb természetre, de a hiuság finomabb és érzékenyebb természetre mutat. Byronban sok hiuság és büszkeség, de sokkal kevesebb becsvágy volt, mint a mennyit egy nagy angol költőtől és angol páirtól várni lehetett. Ő oly lélekkel született, mely a legcsekélyebb érintésére is megrendült. Tizenkilenc éves korában napvilágot látott első költeményei csaknem nőies érzékenységre mutatnak s csupán barátságot és gyöngédséget lehelnek. — Senki sem volt inkább szerelemre alkotva nála és senki sem volt jobban elkészülve az elszigeteltségre, melyben élt, mikor a világba lépett.

Föllépése merő alázatosság volt. Ő elnézést kért és gunyval, még gyalázzal feleltek neki. Lelkének minden húrja megrendült emez igazságtalan kihívásra; ő az ifju Achilles kérlelhetetlen haragjával birt s első satyrája nagy költővé és szerencsétlen emberré tette őt. — Oda veté a keztyűt egész Angolországnak. Kétséget sem szenved, hogy nem volt igaza, mert ezt később is megtehetette volna egy nemesebb érzélem nevében, mint minő a megsértett hiuság; de lehetetlen nem bámulnunk Byronban azt, hogy miután egyszer ez utra lépett, soha többé nem tért vissza s bár mily változatos volt is élete, ez egyben szomorú egységet tüntetett föl. Nem utánozta amaz írókat, kik azzal kezdik meg pályájokat, hogy felszedik a népszerűség virágait s csak akkor szakítanak a világgal, midőn az már elárasztá őket hizelgéseivel. Embergyűlölete nem volt a végső eszköz, melylyel bámulatra ragadja a világot; ama napon született ez, midőn az emberek közzé vegyült s nem hagyja el őt sirjáig. Ezenfelül szerencsés volt az angol társadalmat függetlensége álta bosszantgatni, mielőtt hibái által bosszantotta volna. Megbüntethette volna e társadalmat az által, hogy jobb lett volna nála, de jobban szerette gyűlölni az által, hogy utánozta azt. Az idő naponkint szélesbítette az örvényt köztök. Egy baráti kéz sem szorítá meg az ő kezét, midőn helyet foglalt a lordok házában. — Mély keserűség fogta el e büszke, érzékeny és hajthatlan lelket.

Nem állt meg hallgatni a tömeg hizelgő moráját, mely nagy költőjét tisztelte benne. Elszigetelte magát a világtól ama korban, midőn még hiszünk a világban s ezentul életét a boldogságnak csak ritka s futólagos sugarai világíták meg.

Egyébiránt ha hihetünk ama búbajos kis költeménynek az álomról (The dream) s gyakran ismételt vallomásainak, úgy a megsértett büszkeségnek, csak csekély része volt lord Byron embergyűlöletében. Ez egy magasztosabb forrásból eredt, a kijátszott szerelemből; szeretnők ezt elhinni, mert habár a tört szí-

vek örökös története nagyon ritkán igaz történet, legalább igaznak kellene lennie a költőknél, kik megénekelik. Azonban úgy látszik, hogy ily kétségbeesésnek csak az lehet első hatása, hogy a szivben elfojtja a költészet forrását. — A fájdalom, mely dalolni tud, egykor meg leend vigasztalva. A dal a búskomorság, várakozás és búbanat rendes kifejezése, de nem a kétségbeesésé. Desdemona érzi, hogy valamely komor dolog van körülé s ekkor emlékei által ringatva éneklí a „szomorú füzfát“ gyermekéveinek egy régi dalát. Ha a mór, a helyett, hogy megfojtotta, atyjához küldte volna haza a szegény gyermeket, szégyennel homlokán, meg kellett volna hálnia, vagy örülnie.

Nézzük férfialakjait: ezekben egészen ellenkezőleg sohse tudott mást festeni, mint önmagát, p. o. a Kalózban, Laraban, Manfredban és Don Juanban. Ő egyszernél többször szeretett, mielőtt szeretni engedé magát. Midőn szive tiszta és lángoló volt, visszautasíták s midőn a bűn, a hirnév kiragadák szivéből az ártatlanság virágát, mely az ũrben elenyészett, akkor szerették őt; erkölcstelen lecke ez, melyet ama kor női adtak neki s melyet később ő uzsorával adott vissza. — Egy nagy költő lelke — Musset Alfrédé — nem ugyanezen suly alatt zúzódott össze? Igaz, hogy e lélek nem birt amaz aczél-rugóval, mely Byron lángeszét mozgásban tartá; Musset lelke többé soha sem emelkedett fel. Byron megromlott, de nem romlott el, mert én nem hiszek ama vétekekben, melyeket kényünk kedvünk szerint lehet felvennünk. Midőn a bűn nem távozik el, az ifjuság első tüzének elfojtása után, akkor kiterjeszkedik a lelken, mint a fekély s fölemészti azt. Byron nem volt olyan rossz, mint minőnek látszani akart. — „Van lelkiismeretem — így szólt Trélawnyhez — noha nem akarják hinni. Vannak dolgok, melyeket az ember nem vinne véghez, ha nem volnának megtiltva. Az én Don Juánom már félre volt téve s csaknem el volt feledve, midőn megtudtam, hogy egy pharizeus társaság azt mondta róla Muray könyvtárosnál, hogy nagyon erkölcstelen s merőben kiadhatlan.“ Büszkeségét helyezé abban, ha a világgal daczolhatott, mely érzékenységét palástolva el gúnyjával. Benyomásai soha sincsenek szók özönvizébe meritve. Ugy festi a szenvedélyt, mint egy gyors villám, mely megvilágítja a lelket, meg el-tűnik. Midőn elemez, tudni való, hogy nem érez.

Byron úgy tett, mint minden költő: megnősült, noha képtelen volt a nősülésre. Örökös nyomora a nagy művészeknek! Ugy éreznek, mint a többi ember, sőt még élénkebben, de lángeszök életöknek közepette is viharokat támaszt körülök. Nekik felmagasztalni kellene az emberi sziv minden vonzalmát; de nem lennének költők, ha nem volnának ilyenek. — Azt kell hinnünk, hogy a költészet nem természetes gyümölcs ködös légkörünkben, mert elcsenevészedik a légben, melyet itt szivünk. — A költők hırneve sok megtört sziv romjain emelkedik. Mis Milbank tehát jó sugaltnak engedett, midőn először megtagadá kezét Byrontól. — Szegény nő, ki előre láttad, hogy házi tüzhelyed titka, az egész világ titkává lesz! Jól tette, hogy sohase vett

részt semmiféle rágalomban. Az utókor, mely jobban szereti a nagy embereket a becsületes embereknél, őt örökre megbélyegzi vala s tapsolt volna a sarkasmusoknak, melyeket Byron szórt ellene. Én nem bocsáthatom meg Byronnak átlátszó czélzásait Manfrédban és Don Juanban, melyeket szégyennel homlokán el kellett volna égetnie, miután birt annyi szomorú bátorsággal, hogy megírja azokat. Azonban higyjünk-e neki, midőn így szól Trelawny urhoz: „Ami házasságomat illeti, melyről oly nevetséges dolgokat koholtak, azt az egész ügyet Jersay lady és mások intézték el. Én egészen közönyös voltam iránta. Én azt hittem, hogy az a legjobb, a mit tehetek s a többiek is azt hitték. Pénzre volt szükségem s az egész nem volt egyéb kísérletnél, mely nem sikerült.“ Inkább akarom hinni azt, mit Medwin kapitánynak mond: Miss Milbank mindjárt kezdetben tetszett nekem s még inkább tetszett, miután visszatartott. — A játék bosszantá őt s házassága önszeretetének eredménye volt. Ó hiúságból s nem érdekből nősült meg s ez már elég, mert e házasság nagy folt Byron életében. Bármi volt is eredménye, egy gyermek maradt a házasságból. — E gyermek képének a száműzött költő tüzhelye mellé odaülni s azt megtisztítani kellett volna. A velencei orgiák engem fellázítanak, ha meggondolom, hogy egy fris gyermek arcának mindég ott kellett volna állani Byron ágya mellett s őt méltóbb és komolyabb életre inteni. Ilyenkor megilletődés nélkül olvasom Childe Harold harmadik énekének felséges kezdő és zárvers szakait. Byronnak nem kellett volna elmenni meghalni Görögországba, a nélkül, hogy a gyermeket megesejokolja és megáldja.

(Folyt. köv.)

### A nemzeti kaszinónak.

(Midőn egy fiatal színész számára 1000 frtot gyűjtött.)



Zabályként álljon mindenféle kornál:  
Ostort az ellen, a mi léha, kontár.

S ha valahol középszerű terem,  
Halálhozója a közöny legyen.

De igaz érdem, feltűnő tehetség  
Ily sors alá soha, soha ne essék!

Mutassa meg a nemzet, hogy a szellem  
A legnagyobb kincs, megbecsülhetetlen!

Te megmutattad. Hála hát neked;  
Nagy vagy, becsülve a művészetet.

Fogd azt a zászlót, ez a küldetésed,  
S az egész nemzet fog követni téged!

Reviczky Gyula.

### Füzdői-levél.

Gleichenberg, aug.

Tisztelt szerkesztő ur!

Itt vagyok újra, hogy felhívjam önt egy szellemi sétára, a stájer-hegyek magasra nyúló ormain!

Az ut, kiindulási pontunktól a Constantins-quelle-ig, ismert már előttünk, semmi sem idegen itt; gyöngyöző vizével a forrás, körülte a betegek, régi ismerőseink! — De nem, egy hiányzik közülök, — egy fiatal lengyel hölgy. — kinek szép szenvedő arcát, nagy, ábrándos szeméit, ki egyszer látta, nem tudta elfeledni többé. Pedig hogy szerette az életet, — milyen kétségbeesetten ragaszkodott az utolsó reménysugárhoz! — Egy napon újra a forráshoz kocsizott, — megérkezve segítő karját nyújtá eléje az ápolónő, — de ő nem mozdult többé, — halva volt! Tragicus megható kép volt ez, mely megreszketteté a lelket! Ha látta volna ön azt a halotti-sápadtságot, mely az arcokat elboritá, — azt a reszketést, mely átfutott minden ígegen! Az ember elfeledé a halálban azt a jóltevő nemtőt tekinteni, mely a lelket magasztosabb czélja, tulajdonképeni hivatása elé segíti, — s csak a sorsnak vak eszközét, azt a kegyetlen hatalmat látta, melynek hideg érintésére porrá lesz az ember — semmivé! — Óh borzasztó a halál olyan közvetlen közelből tekintve! De lépünk be amott a bazárba, mely tarka képeivel csakhamar el fogja oszlatni e borús gondolatokat. — De ime, itt néhány külföldi ismerősünk tartóztat fel, — hogy elmondják rajongó tetszés-nyilatkozataikat a magyar zene felett! — És valóban Munczy Lajos soproni zenetársulatával megalapítá a magyar zene hitelét és hírét Gleichenbergben! — Azt a bámulatot, midőn látták, hogy a magyar zenészek hangjegy nélkül játszák gyönyörű dallamaikat — azt az általános elragadtatást, midőn az egyszerű zenészek nyiretyüje nyomán, szépen, mondhatni művészien előadott nagy opera-áriák zendült meg!

Itt vagyunk a bazárban, mely festőien bizarr látványt tár a szemlélő elé. Itt egy csinos francia nő tarka selyemszövetek közepette, pergő, zengetes nyelven kínálgatva áruit, — amott egy ékszeráros büszkén sétálgatva csillogó kirakata előtt. Itt bámulatra méltó finomságu fényüzési-czikkék elefántcsontból, — amott értékes fadaragások, Schweitz, Tyrol is az Érc-hegységekből. Itt tarka virágcsokrok, amott egy divatárusnő borzas fejecsskéje, hozzá vidám zsvaj, ezernyi hangok zürzavara, — meneküljünk!

Ugy-e milyen ellentéte annak a zajos bazárnak ez az árnyas erdő néma csendjével? Minél beljebb haladunk a Schluchtba, annál megkapóbb lesz környezetünk. — Mohfedte magas sziklaormok, illatos fenyőerdő titokzatos homályával, a bérczek közt tovarohanó patak, mely majd mint kis ér sikamlík tova, majd folyóvá növe, fehér hullámokat kerget zugva a sziklás hegyoldalban, fenn a lombok között madárdal, meneküljünk, — különben még kísértetbe jönnénk mi is hangokat irni a „magányból“, pedig ez nekünk aligha

sikerülne oly jól, mint ama szellemdus fiatal költőnek, „kit az erdő szellemkéi egyedül szeretnek!” E hidon áthaladva, kanyargós hegyi-utakon feljutunk a Schweizereiba, mely jeligékkel teleirt fehér falaival oly barátságosan int felénk. — Ha jó tejre és fris vajra éhezünk, ugy ülünk le egyikéhez amaz asztaloknak, ott a hársfák alatt, — s mintegy varázsütésre fürge pin-czérnök fognak ott teremni, szolgálatukat ajánlva. — Olyan szépek mindannyian, olyan pajzán mosoly honol mindannyiak ajkán. — De mégis van egy közöttük, ki nem mosolyog, szabályos szép arcza olyan halvány, nagy sötét szemében, annyi öntudatos méltóság honol. Én olyan sokszor, olyan soká el tudom nézni ezt a szép gyermeket, — kinek tiszta homlokára egy szomorú élettörténet, egy szebb mult látszik írva lenni.

De vegyünk búcsut a szép Louisetól, — a fehér galamboktól és barátságos csirkéktől, melyek egész falusias bizalmassággal körénk sereglének — s folytassuk utunkat a hegytetőre. Ujra ölébe fogad bennünket az illatos erdő s a meredek utakon felfelé haladva gyönyörködhetünk a partokat szegő harangvirágok erdejében, melyek szokatlan nagyságu violaszín kelyheiket ingatva, oly kellemes látványt nyújtanak, — megbámulhatjuk a déleleg veres- és lucz-fenyőket, melyek magasságuk érzetében büszkén emelik zöld koronájukat, s a kicsiny jávort, mely törpeségét, dús üde lombbal igyekszik pótolni, s alig érezve az ut fáradalmait, egy csinnal épült kis ház elé értünk. — Az „Albrechtshöhe“ ez, melynek kis árnyas udvarán jó ozsonna várja a vándort, óvakodjunk azonban valamiképp hideg kávét kérni, mert az albrechtshöheiek fogalomköre nem terjedt még az ételekig. — Az a takaros stájernő, jámbor arcczal fog bennünket biztosítani, hogy a kávét melegen szokás inni. Ha akarjuk, ő majd hoz ki nekünk meleg kávét; aztán kavargassuk egy fél óráig, majd meghül. Mert hát ő el nem tudja képzelni, hogy lehessen a kávét hidegre főzni!

Önkénytelen mosolyt csal ajkainkra ez áldott együgyűség, — mely mosoly kitörő nevetésbe megy át, ha visszapillantunk az ösvényre, melyen feljövünk. Könnyű volt nekünk, megtenni azt a meredek utat, a képzelt szárnyakon, — de a valóságban mi is oly comicus helyzetben volnánk, mint az a karaván mely amott felfelé ballag. — Egy megtermett öreg ur nyitja meg a menetet óriási zsebkendővel törölgetve izzadság-lepte arczát; az ember nem tudja, melyik van nagyobb bajban, — ama jámbor csacsi-e mely lassan vándorogva viszi nehéz terhét avagy lovagja, ki félve kapaszkodik paripája terjedelmes füleibe. — A másik türelmes állat hátán egy csinos fiatal lányka ül, jobban mondva fekszik, mert fehér karjaival paripája fejére támaszkodva, — lebontott haját igazgatva, — s valóságos hadműveleteket vive legyezőjével végbe, — minden áron ideális positurába igyekszik magát helyezni.

Utána a hódolók egész serege jő, kik legjobb igyekezetük daczára se képesek a számárháton valami délceleg alaknak látszani.

A hegytetőre érve legelőször is a bácsi szabadít-

tatik meg kinos helyzetéből, azután minden figyelem a fiatal hölgy körül összpontosul. Egyik lovag térdre hullva kezét ajánlva lépesül, — másik a kantárt ragadja meg, — a legszerencsésebb segítő kezét nyújtja, míg a többiek zsigongás és tolongás között szinte valami figyelmet óhajtanának tanusítani. — Meg volnánk lepetve e tulságos előzékenység által, ha a kis komorna, ki kendőkkel karján a menetet kísérte, pergő nyelvvvel nem biztosítana bennünket, hogy az ő kisasszonya nemcsak szép, — hanem dús gazdag is! — A talány fejtve van — gyerünk tovább.

Rövid percek mulva itt vagyunk a „Parapluie“-nél a Kögelt kivéve, ez a legmagasabb pont, hova juthatánk.

Gyönyörű látvány tárul szemünk elé! — Mélyen lábaink alatt a szép fekvésű fürdőhely, festőien csoportosult nyári-lakaival, mögötte a völgyben a falu Gleichenberg, majd Trautmannsdorf, s a láthatár szélén a kéklő havasok! — Keletnek emelkedik a „Kögel“, gyönyörű kupját sűrűn fedik a fenyők; kár, hogy e szép fák egyuttal a kilátást is elzárják, — s az utazó, ki megkapó látványt remélve, fáradságosan feljut a tetőre, egy csalódással kénytelen onnét távozni. — Kissé délnek fekszik a gleichenbergi vár, — egy regényes szikla-omromra épülve. — Mondják, hogy setét termeiben kincseket érő régiségek találhatók. — Éjszakra van „Riegersburg“, Siffer pasáé, ki egy mohamedán hitre tért lengyel. — A basa várában hasonlíthatlan szépségű paripák, — és értékes butorokban gyönyörködhetik a kíváncsi utazó.

Ezenkívül még — mint a hir beszéli — van a várban 24 tündérszép hárem-hölgy is, — ezeket azonban az okos török óva rejti idegen szem elől.

És most, — miután a biblia kísértő alakja példájára felhoztam önt a hegytetőre, s megmutattam e nap-sugárban uszó tájban a föld szépségeit, — nem lévén oly hatalmas azok bírását felajánlani, — nyugalmas földi emberek módjára, — jó éjt kívánok Önnek!

K. G.

### Visszhang,

E. Mikes Róza „A nők és a tudományos ismeretek“ című korszerű cikkére.

Nagy élvezettel és igazi lelki gyönyörrel olvastam Önnek Asszonyom „A nők és a tudományos ismeretek“ című, a „Déliab“ f. évi 31-ik számában megjelent korszerű s szellemdus cikkét, megbo-csáthatatlan véteknek tartanám magam részéről, ha hogy ezen cikk jóakaratu és nemes irányát csak gondolatban is megtámadnám; osztom is elmondott nézeteit, de azért nem állhatom meg, ha mindjárt reám alkalmazná is Ön Asszonyom lángszellemű írónk, Jókainak — Ön által idézett eme szavait, hogy „alacsony lelkű férfi az, ki bennetek nők, nem keres és nem talál mást, mint nőt“, amit egyébiránt nem hiszem, hogy tegyen Ön asszonyom, ha akár a „Nőemancipációról“

a „Déliab“ 23. és 24-ik számában közlött cikkemet, (melyre vonatkozólag legyen szabad e helyen félre értések kikerülése szempontjából azon kiigazítással élnem, hogy „D. naplójából“ hibásan nyomtatott, „Daemon naplójából“ helyett), akár pedig más lapokban a nőket érdeklő közleményeket, de legfőképpen jelen soraimat kegyeskedett figyelemmel átolvasni.

Távol legyen tőlem a szépnemnek azon jogait elvitatni, hogy a műveltség magasabb fokának elsajátítása által, a nőknek általában üdvös hatáskörén felül emelkedjék; azon kitünő állás, melyet a nők közül sokan a mai társadalomban joggal elfoglalnak s azon nemesítő hatás, mit valódi művelt nők környezetükre gyakorolni képesek, kívánatossá teszik, hogy azon ágaival a tudománynak, a mikre az ugynevezett általános műveltség támaszkodik, meghitt ismeretségben legyenek. De azért bármint ítéljenek is az ugynevezett szép eszű nők felett, kik hivatást éreznek magukban elme-termekeikkel, regény, költemény, vagy tudományos művek alakjában a világot boldogítani — annyi bizonyos, hogy az e fajta igyekezetek a legkirivőbb ellentétben állanak a nőnek tulajdonképeni hivatásával,\*) mely őket a házi-tűzhelyre és csendes áldozatkész tevékenységre utalja a meghitt családi körben.

Az embertan meg fogja Önnek Asszonyom mutatni, hogy a férfi szokása, jelleme, életmódja más, mint a nőé; a lélektan fel fogja deríteni Önnek, hogy a férfi akarat ereje épen úgy, mint phisicai alkotása a külvilággal való makacs küzdelmekben fötenyézőkép szerepel s a történelem bizonyosságot tesz mindezen küzdelmek felől.

De a nő is megjelenik. Gyöngédebb testidoma, mint világos tagadás áll az utópiák ellen s megmondja, hogy benne az élet szebb része lőn valósággá; tevékeny, gondos lelkülete megszabja neki helyét a családban s a szünetlenül apró gondokkal elfoglalt fő arra tanít, hogy míg a férfi nagy szabásu erővel küzd és küzdelme közben gazdasági javakat teremt, addig az a nő, ki az emberi világot kiegészíti, gondja alá veszi a vagyont s megtartja a gazdaságban. Ki ne hallott volna oly családról, hol a nő gondossága jólétet teremtett a férj által szerzett vagyonból? és ki ne hallott volna oly családról, hol a nő gondatlansága mindent fölemésztett, mit csak a férj veritékes munkája árán megszerezni képes vala. A nép így fejezi ezt ki: „a felesége rosz volt, elköltött mindent, ő meg aztán elitta, a mit szerzett.“ Bizonyára; utóvégre még az életét is. Ime a nő, ha betölti hivatását és ha nem tölti be azt. Mily bizonyos érvenyesül az még a gazdaság terén is!

Rosz felfogás volt mindaddig azt hinni, hogy a nő nem gazdasági erő. Igen, ő is gazdasági tényező és pedig föntartó, conservativ tényező a munkáló és előre haladó férfival szemben.

Mosolyog Ön asszonyom nemde? idáig olvasván levelemet, hogy olyakat firkálok össze-vissza, mi egy cseppet sem vonatkozhatik az Ön szellemdús cikkének megczáfolására, miután Ön nem akarja elvitatni

\*) Sic?! Szerk.

a nőknek azon nemes hivatását, hogy a családnak őrangyalai legyenek, de igenis felakarja azt a vágyat ébreszteni bennök, hogy ne csak nő legyenek, akinek csupán szive van; de ember is, akinek értelme van. „Ne csak szépségük (és gazdasszonyoskodásuk) által igyekezzenek kitűnni a sokaság közül; de a tudomány és mélyebb ismeretek által. Hisz a valódi műveltséget a szellem gazdagsága jellemzi.“ (Vége köv.)

### Giardinetto.

Budapest, aug. 19.

(B. A.) Ősszel száll a feckemadár keletre.

A p a c s i r t a pedig csak érkezett most hozzánk. Az ő szive is csak azt mondja: „jobb itthon.“ Elég volt a távollét.

Most már akár toujours perdrix.

Tündérlak Magyarhonban.

Tündérnő a népszínházban.

A tapsot elő adta a nagy közönség. A z kiáltotta a Soldosné nevét is.

\*

Az ezredik előadás.

R i c h a r d óta még nem vergődött — ló oly hirnèvre, mint a „Sárga csikó.“

A népszínház előadásainak ezredikén is a Sárga csikó járt a.

Az ezredik előadásnál csak egy kis reflexiót!

\*

Néhány rövid évvel ezelőtt a német dalsarnokok kultusza divott. A gyapju-utcai színház pénztárát ostromolták, s boldog volt, ki hamar jutott jegyhez. A kinzó kintorna a német L o k a l l i e d e k fenségét hirdette, s mit a L o k a l s ä n g e r i n e k csattogtak, visszhangozta a Terézváros.

Az a n e g y e d f é l s z á z népszínműi előadás pedig kiszorította a P o s s e i r o d a l o m és S c h w a n k l i t e r a t u r diességét a fővárosból. A dalművecskét is szívesebben hallgatják — nálunk. A német színház Budapesten, de mortuis nil nisi bene, s a H ö h e r P é t e r - f é l e danák helyett hangzik uton-utfélen, hogy:

*Szagos lesz az utca, merre járok,*

*Annál jobban szeretnek a lányok.*

\*

Hogy a m a g y a r o s o d á s r a minő hatást gyakorol elejétől fogva a népszínház, arról írjon elméletet akár a „M a g y a r j o g á s z ; “ annyi áll, hogy a nemzeties Volksblatt-Journalistik „macht eine gute Miene zum bösen Spiel.“

\*

Az ezredik előadást követi — oh Tollagi Jónás! — az e z e r e g y e d i k é j s z a k a .

E bűbájós éjjel pedig ismét megcsendülnek a k o r n e v i l l i h a r a n g o k .

\*

Az A t h e n a e u m gondoskodni fog arról, hogy tekintettel az érdekes háhorúi hírekre, a Pesti Napló, Hon, s egyéb, a társulat kiadásában megjelenő lap már két órával a többi ujság megjelenése után minden kávéházban olvasható lesz. Egy kis élelmesség végre is szükséges volt. Mint halljuk a fennebb közölt diéséretes ezél megvalósíthatása végett a gazdag részvénytársulat az egész főváros területére még egy egész lapkihordónt szerződött.

\*



Debreczen 1878. aug. 22.

Mi ezimet adhatnak e soroknak? Talán „napló-töredék“? ez nem jó; mert lehet, hogy töredéknél nagyobbra nővi ki magát. Vagy „elmefuttatás“? Hiszen az én elmém járása egyforma mindég....

Sokszor fog az ember kezébe tollat, a nélkül hogy tudná: mit akar írni?... Így vagyok most ezzel én is. Unalmamban leültem az íróasztal elé. Véletlenül toll akadt kezembe... irok-önkéntelenül.

Oh, ha most is a régi volnék!.. A régi, a ki csak az eszmék világában élt!.. De hiába; az évek mulnak, és velök eltűnnek lassankint a csillogó ideák is; mint a hogy az erősödő nap sugarai alatt megsemmisülnek a hajnal harmat-cseppjei.

Ha most is a régi volnék!.. Talán e sorok telve volnának a szerelem áradó szavaival. egyforma ömlengéseivel. De már ma?

Ha én minden gondolataimat, illetve minden cselekedeteimet leírhatnám!.. Mily érdekes volna később az elmúlt, általam elkövetett cselekmények sorozatát megtekinteni!.. Mily édes volna, ha évek multával olvashatnám azt, a mit ekkor, meg ekkor tettem... láthatnám belőle érdemeimet, gyöngeségeimet... bizalmasan oda adnám iratomat nőm kezeibe, hogy lássa, ismerje multamat...

Lám csak!.. már is hová csapódott gondolatom! hitvesről beszélek!.. pedig úgy hiszem, hogy arról én nem beszélhetek soha!.. Beismerem, hogy az én kedélyem beteg; s ki tudna úgy rokonszenvezni egy beteg kedélylyel, hogy képes volna mellette őszinte érzellemmel egy egész életet eltölteni?... Pedig én őszinte érzelmemet hasonlóval óhajtanám viszonztatni; mert ha egyért, mindenről lemondunk, — kell, hogy ez az egy pótoljon is mindent.

... Sokszor eszembe jutnak a mult évek eseményei. Mennyi mindent áldozék egy szerelemért; — egy szerelemért, mely akkor csak fájdalmat nyújtott és semmi örömet. De nem sajnálkozom rajta... annak úgy kellett történni. Én elégedett voltam.

De ma?..

Ma már úgy gondolkozom, hogy a nők akár-mik inkább, mint őszinték. S e gondolkozás-mód

eléggé meglátszik tetteimen is. Ha azt mondják, hogy szeretnek, — elhiszem; el, ha az ellenkezőt hallom is; pedig meglehet, hogy az elsőt érdek mondatá, — az utóbbit meg a tartózkodás. De higyük, hogy igaz. Ezzel ugysem ártok senkinek; magamban pedig elégtelenséget érzek általa. Hogy ez elégtelenség őszinte-e?... már arra gondolni nem akarok... Meglehet, ellenkezésbe jönnék önmagammal.

Az ábrándozó szerelemnek már vége van! Szeretni most is szeretek; de nem ábrándozóm. Hiába! nincs nevetségesebb, mint a ki csak remél. Mi az a remény?... Szörnyeteg; a kétségbeesés szülötte... és én kétségbeesni — nem akarok. Így nem is reménylek. Nem is esalatkozom...

Elfeledek azt, a ki ezelőtt egy évvel szeretett; elfeledem egy év mulva azt, a ki ma csókol!.. Ez az élet filozofiája!.. De vajjon így lesz-e?... Hisz ez hálátlanság lenne azok iránt, kik az élet eltespedésétől megóvtak. Hiszen ha szeretnek, — kell, hogy idők multával is, én szintén gyöngéden emlékezsem rájuk. Vagy azt se higyjem el, ha mondják, hogy: szeretnek?... Ugy mért hinnék annak is, ki érzelmeim viszonzását megtagadja?... Ekkor ismét abba a helyzetbe jutnánk vissza, midőn csak ábrándozni és remélni szoktak.

Igen; én önmagamból indulok ki. Mióta képes vagyok arra, hogy komoly dolgok felől gondolkozzam, — én az igazat mondtam mindenkinek. Ez erény; még pedig a legszebb erényemnek tartom; habár talán egyszer, kétszer jobb lett volna, ha nem követem. Ugy Adriennnek sem mondtam volna meg, hogy szeretem, s így nem kellett volna azt a választ hallanom, hogy ő nem szeret... midőn Ilona azt mondta, hogy szeret, — válaszolhattam volna én is ugyanazt, ha nem éreztem is... s midőn Margitnak azt mondtam, hogy csókja mily édesen esik, mert elfelejtet velem pár pillanatra egyet és mást: mondhattam volna neki, hogy egyedül ő minden gondolatom!.. és így tovább!.. De hiába!.. azt mondtam mindig, a mit érzek. Az asszonyok pedig nem olyanok, mint én vagyok!.. Mily könnyű lett volna nekik így válaszolniok: „ha szeret, igyekezzék engem elfelejteni, én nem

rokonszenvezem vele; nem szerethetem!“ vagy: „lásd, én szeretlek; ne szeress mást, csak engemet; s én igyekszem, hogy mindent pótolhassak!“ .... vagy pedig így: „igaz hogy szeretlek, de szeretnemnek nem csak te vagy a tárgya, hanem a jólét, melylyel elárasztasz; de ez rád nézve mindegy; csak szeress továbbra is; mindketten elégedettek leszünk; te én velem és én veled!“ ... De nem; Éva leányai nem így feleltek. Az egyik jobbnak látta, ha egyenes és őszinte kérdésemre pár pillanat alatt igennel és nemmel válaszol... s a másik: hogy ő szeret, s rajta kívül ne szeressek senkit, semmit!... s a harmadik meg azt mondta, hogy csak engem, egyedül csak engem szeret!... Ha egyiknek tudomására hoztam legmélyebb, legszentebb érzelmimet, — ő inkább böleselkedő volt, mint szerető nő; s nem lett az enyém, már csak azért sem, mert azt megtudnák mások is!...

Ilyenek ők mind!... Azon igyekeznek, hogy minél több, minél nagyobb legyen nálunk férfiaknál az illúzió; — legyen bár az a gyöngeség, vagy hiszékenység révén, — az nem tartozik a dologra, csak az illúzió legyen tartós, erős.... Ugyis az a mai világ jelszava: „port a szemébe!“ a női ügyesség pedig annyi kellemmel hinti e port szemünkbe, hogy szinte örülnünk kell még azon is!

Nagyon nehéz volna a választás, hogy kinek higgyek, és kinek ne!... ezentul mindenkinek hiszek.. mert ha ezt nem tenném, könnyen meglehet, hogy épen az iránt lennék legigaztalanabb, ki arra legkevésbé méltó.

Legyünk őszinték. Ha most is ilyen, hát akkor milyen volna a mi életünk, ha még nőgyűlölök is volnánk?..

Mentsen isten!...

Igen!... e sorokat is bizonyára azért írtam, mert szeretem őket...

K. Gy.

### Adelaide asszony.

(Mühlbach Lujza „Mária Antoinette és fia“ című regényéből.)

Fordította: Hang Ferencz.

(Folytatás.)

— És hogy barátainak egy örökké tartó boldog emléket ajándékozzon, — felele a hercegnő kellemes mosolylyal, mialatt a királyné kezét ajkaihoz vonta és utánozhatlan kellemmel bucsuzott, hogy egy kis oldal-

ajtón, mely a porcellán szobán át egy folyosóra vezetett, távozzék és Franciaország gyermekeinek szobáit fölkeresse.

Ugyanazon pillanatban, melyben a hercegnő magas és gyönyörű alakja az oldalajtónál eltűnt, a főbemenet mindkét szárnya megnyilt, és a királyné két udvari hölgye lépett a küszöbre, hol mély hajlongásaikat tevék, mely alkalommal iszonyú széles abrónesos szoknyáik, mint valami boritók állottak fölfelé. — Ezután egyet előre léptek, ismét meghajták magukat és rőf magas fodrászatú fejüket mély tisztelettel hajták le mellükre.

Adelaide asszony, — mondá mindkettő egyszerre, mintegy egy szájból, mialatt lassan fölegyenesültek és az ajtó két oldalán megálltak.

E pillanatban a küszöbön megjelent a hercegnő és mögötte láthatók voltak udvarhölgyei, az udvari lovag, udvarmester, az apródok és a nagy előteremben a királyné két lovászmestere.

Mária Antoniette udvarhölgyei megjelenésekor a szoba közepén megállt és magasra emelt fővel, gyöngéden mosolygva nézte a királyi hercegnő ünnepélyes belépését.

Adelaide néhány lépést tett előre, azután, mivel a királyné még mindig mozdulatlanul állott és nyugodtan várta, nem sietett eléje, különben is kedvtelen arca még jobban elsötétült s megállt.

— Én fölségedhez alkalmatlan időben jövök? — kérdé savanyuédos mosolylyal. — A királyné talán Trianonba akart menni, hová a király már, mint hallám elment?

— Fönséged már hallá, — kérdé a királyné mosolyogva. — Én csodálom, hogy Adelaide asszonynak még mindig oly éles fülei vannak, hogy a legkisebb zajt is meghallják, míg az én fiatal füleim a főhercegnő jövetelének nagy zaját sem hallották és ennek következtében kegyes és szeretetteljes nagynénem váratlan megjelenése örvendetesen lepott meg.

E szavak mindegyike, habár azok oly sok kellemel és ígöző mosoly mellett mondtak, mint tüzurások találták a főhercegnőt, mire ajkait összeszorítá, mintha a fájdalom, vagy düh felkiáltását akarta volna visszafojtani. Mária Antoinette, midőn az éles fülekről beszélt, melyekkel a nagynéne még mindig birt, ép úgy annak idős korára, mint kíváncsiságára czélzott és az ő fiatal közönyös füleit mint ellentétet állítá föl.

— Kegyes leend fölséged engemet kihallgatásban részesíteni? — kérdé Adelaide asszony, ki nem birt azon erővel, hogy fölséges rokonával hasonló éles, bár csinos szavakkal bővített beszédet folytasson.

— Kész örömmel, — felele a királyné derülten, — és egészen fönségedtől függ, hogy e kihallgatás magán, avagy nyilvános legyen.

— Fél órai magánkihallgatást kérek, — mondá Adelaide asszony gyorsan.

(Folyt. köv.)

## K Ü L F Ö L D.

**Serajevót**, Bosznia fővárosát Philippovics tábor-szernagy aug. 19-én vette be. — **A Boszniát** occupáló osztrák magyar közös hadsereg 150 ezer főre fog szaporíttatni. — **A honvédség** egy része is mozgósíttatik. — **Bosznia occupációjára** vonatkozó conventió Törökországgal még mindig nincs megkötve; Andrassy gr. Karatheodory föltételeit el nem fogadhatta. — **Szapáry** gróf hadosztálya tegnapelőtt negyedszer verte vissza Dobojs-melletti hadállásában a fölkelők támadását. — **Görögország** ultimatummal fenyegeti a portát, ha határigazítási kívánságai nem teljesíttetnek és Volo részére át nem adatik. — **A montenegróiak** és törökök között aug. 20. óta ismét foly az ellenségeskedés. Podgoriczánál csata volt. — **Hafiz** pasa Bosznia török hadiparancsnoka, kit Loja hadzsi kormányzóul szerepeltetett Serajevó bevétele után Bródba bellebbeztetett. — **A sedani** győzelem napját a németek az idén nem fogják megünnepelni. — **A stockholmi** börtönkongressuson Dr. Weuer elnök az új magyar büntető törvényről elismeréssel szólt. — **Grant** Ulyses amerikai exelnök a király ő felségénél Bécsben nyert kihallgatást. — **A 6-ik nemzetközi gabona és magvásár** Bécsben aug. 26-án és 27-én a volt kiállítási palotában fog megtartatni.

## FŐVÁROSI HIREK.

— **A szt. István** ünnepet aug. 20-án nagy fényvel ünnepelték meg a fővárosban. — **Jókai Mór** aug. 21-én Párisba utazott. — **A budai gözsiklon** Szt. István napján mintegy 15,470 személyt szállítottak föl-alá. — **Szigligeti** emlékszozára, a budai várszínházban rendezett műkedvelői előadás szépen jövedelmezett. — **Horváth Mihály**, öröknevű, Kalsbadban elhunyt, történetírónk holtteste már megérkezett, eltakaríttatása ünnepélyes lesz. — **Az egyetemes tanítógyűlés** aug. 21-én az országházban tartotta első roppant látogatottságnak örvendett gyűlését; elnökül Molnár Aladár kiálltatott ki.

## HELYI TÁROGATÓ.

— **Az irodalombarátok szíves figyelmébe!** Ha illik megkoszorozni azt, ki — magyar vér folyván ereiben — lett magyar költő, még inkább illik megadnunk a kiérdemlett legnagyobb tiszteletet annak, ki szerb szülőktől származva, nem csak testre-lélekre magyar, de koszos költőnk is lett. Eger városának jutott a kegyeletes feladat, hogy az ott szerb szülőktől született magyar költő **Vitkovics Mihály**, jeles fia iránt születése százados évfordulóján leróvja a tisztelet adóját. A megalakult Vitkovics-bizottság a kibocsátott aláírási ív szerént, folyó hó 25-én ünnepélyt rendez, a költő arczképét megkoszorozza, a házat, hol született, emléktáblával jelöli s a költőnek a m. tud. akadémia által e czélra átengedett összes műveit sajtó alá rendezi és

kiadja. Miután Vitkovics nem csak Egeré, de a hazáé, méltányos és hazafias tény, hogy a nemzet daluokának a nemzet is meghozza elismerése filléreit. E czélból a bizottság által egy aláírási ív küldetett városunkba is n. t. Chilkó László káplán urhoz, mely íven úgy az ünnepély költségeinek fedezésére szánt bármily csekély összeget aláírni, mint különösen a kiadandó összes művekre példányonként 2 frttal előfizetni lehet. Beküldési vagy aláírási határidő szept. hó 20-dika. — Midőn tisztelettel felhívók az irodalompartolók és a könyvtárak kezelőinek nagybecsű figyelmét e hazafias ügyre, egyuttal tudatjuk, hogy szerkesztőségünk is szívesen fogad el s közvetíti az aláírásokat. (Többi lap társainkat pedig fölkérjük ezen közleménynek becses lapjokban leendő szíves fölvételére.)

— **Baum Miksa** 27 kros üzletébe újabban részint gyakorlatóságuknál, részint pedig tréfás voltuknál fogva figyelemre méltó jutányos különlegességek érkeztek; a többi között pl. összetelhető zsebrakható író poharak, kirándulásoknál célszerűek; elfogyhatlan gyertyák petróleummal való töltésre, teljesen veszélytelenek; szinbükorongok, sat. sat. Ez üzletet látogatni annyival is inkább ajánlatos, mert — mi legfőbb — a tárczának sem szolgál nagy kárára, a háztartásnak pedig az itt tapasztalható jutányosságnál fogva csak hasznára.

— **Szab. kir. Debreczen városnak** aug. 22-én megtartott tisztújító közgyűlésén Miskolczy Lajos főispán elnöklete alatt, kinek oldalánál Papp Ferencz jegyzőül, Kovács Sándor tiszti ügyészül szerepelt, választás utján az új tiszti kar megalakíttatott.

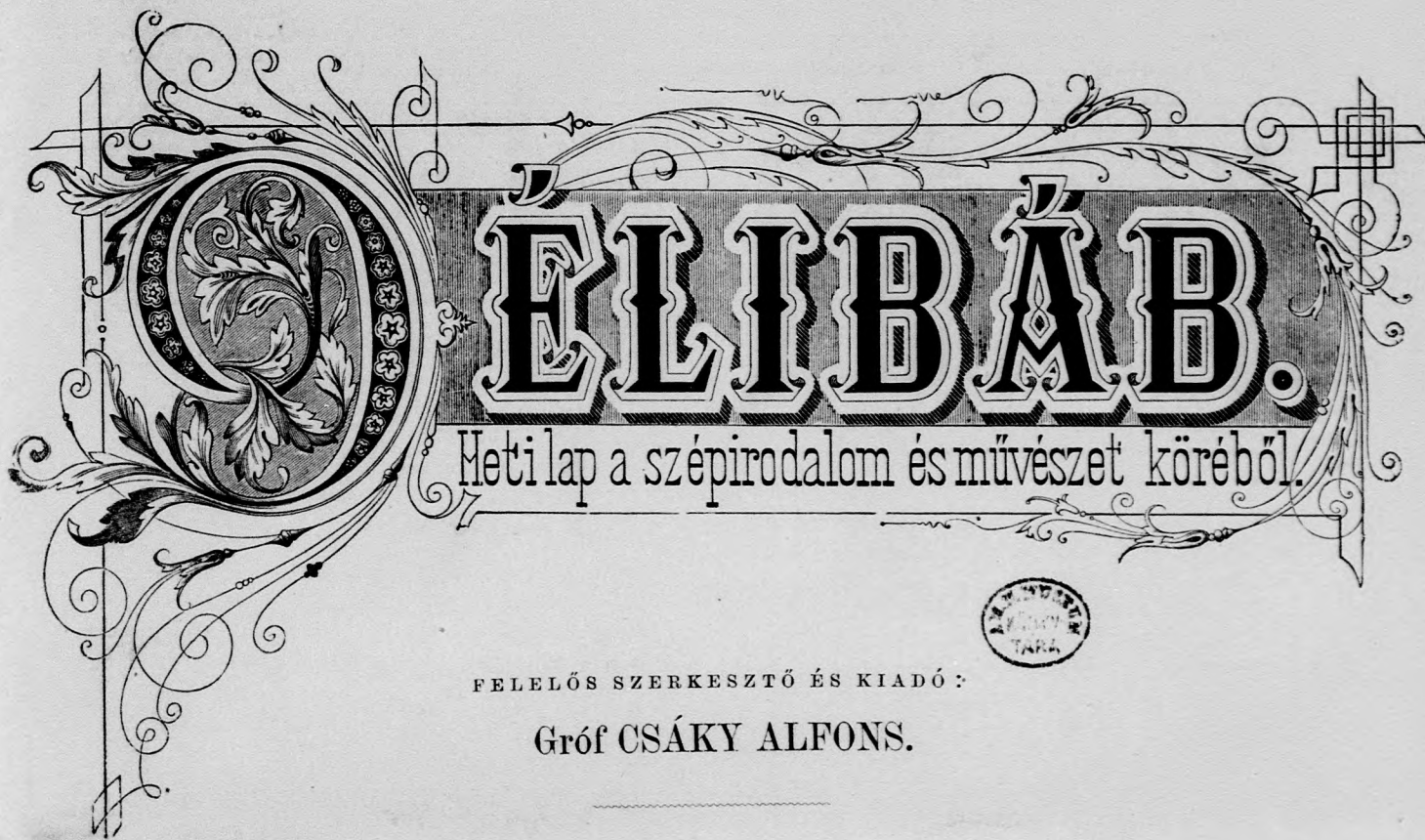
— **„Emlék-lap“** czímen, Bakonyi István és Bátorhory Románcsik István egy képcsoportozatot adtak ki, mely a budapesti népszínház tagjainak arczképét foglalja magában.

Az „Emléklap“ f. év auguszt. 15-én jelent meg. Ára 1 frt 50 kr. Vidéki megrendelések utánvétellel eszközöltetnek. Szíves gyűjtőknek tiz példány után, egy tiszteletpéldánnyal szolgálnak. Megrendelések: Bátorhory R. Mihály nevére, a kiadóhivatalhoz (Budapest, kőfaragó utca 1. sz. 8. ajtó) czimzendők.

— **Fölhívás!** Bosznia- és Hercegovinában küzdő honfiaink közzöl sokan családjaikat a legnagyobb nyomor és inségben hagyták hátra. Nyomoruk enyhítésére gyűjtést indítunk meg, melyet ezennel szerkesztőségünk részéről 10 frttal megkezdünk. Bármily könyöradományt köszönettel elfogadunk. Bis dat, qui cita dat.

**TARTALOM:** 1. Az irodalom svindlerei. S ó l y o m Jenő. 2. Csendes este. (vers.) Majthényi Flóra. — 3. Két sziv. (beszély.) K a b d e b ó Ferencz. 4. Byron és Shelley. 5. Nemzeti kaszinónak. (vers.) R e v i c z k y Gyula. 6. Levél Gleichenbergből. K. G.-tól. 7. Viszhang. Daemon. 8. Giardinetto. (B. A.) 9. Tárca. K. Gy.-tól. 10. Adelaide asszony. H a n g Ferencz. 11. Külföld. 12. Fővárosi hírek. 13. Helyi tárogató.

**BORITÉK:** Heti naptár. Sakktalány. Szőrejtvény. Helyesen megfejtők nevei. Szerkesztői üzenet. Vegyes. Kiadói üzenet. Hirdetés.



FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ:

Gróf CSÁKY ALFONS.

Megjelen minden pénteken.

**ELŐFIZETÉSI ÁR:**

Egész évre . . . . . 6 frt.  
Fél évre . . . . . 3 frt.  
Negyed évre . . . . . 1 frt. 50 kr.

A lapot érdeklő mindennemű közlemények a szerkesztőhöz küldendők.

Szerkesztői iroda és kiadó-hivatal: Varga-utcza 2256.

Hirdetéseket lapunk számára elfogad HAASENSTEIN és VOGLER hirdetési irodája Budapesten és Bécsben, valamint GOLDBERGER V. Budapesten és kiadóhivatalunk.

**DEBRECZEN,**

NYOMATOTT A VÁROS KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

1878.

# HETI NAPTÁR.

Augusztus.

Havi és heti nap	Katholikus naptár	Protestáns naptár	Görög-orosz naptár	Izraeliták naptára	NAP		HOLD			
					kel. o. p.	nyug. o. p.	kel. o. p.	nyug. o. p.		
24 Szomb.	Bertalan ap.	Bertalan	12 Photius	25 Sab. Reah.	5	86	55	regg	4	55
25 Vasár.	F 11 Lajos király	F 10 Lajos	13 A 10 Maximin	26	5	96	53	1	5	32
26 Hétfő	Sámuel	Samu	14 Ist. sz. a. f. b. v.	27 Rachel	5	116	51	2	26	6
27 Kedd	Kal. József	Gebhart	15 Nagy B. assz.	28 Rebeka	5	126	49	3	50	5
28 Szerda	Ágoston püspök	Ágoston	16 Dioméd	29 Regina	5	146	47	5	20	6
29 Csütör.	Jánoslefejeztetése	Sabina, M.	17 Miron	30 Roschodes	5	156	45	6	48	7
30 Péntek.	Limai Róza sz.	Róza	18 Flórus	1 Elul, R.	5	166	43	8	13	7

## S AKKTALÁNY.

Margitay Maristól.

va	ma	nem	gyok,	jó	én	ve	ha
dur	va	gyok,	dok	bir	De	gyok	sza
gá	is	pan	is	Csak	az	az	le;
lencz	tal	egy	Nagy	mon	az	vam	va
Szép	nak,	mit	asz	ki	el	én	rul
ra.	Ki	nak,	ba	e	Sir	mis	hall
Vá	bá	re	la	szon	esit	bo	ró
je,	Va	lasz	ja	va	zsám	ja,	ba,

## Szórejtvény.

B. V.-től.

Öt betűmbe két szó-tagot zárhatok,  
Eltalálni, hidd el, nem nehéz dolog;  
Első tagom édes hazám terméke,  
Bármint akarsz, nem lehetsz el nélküle;  
Másodikom disze mindakét nemnek,  
Nőknél kivált igen nagyra becsülnek;  
Vond össze most, mind a két szó-tagomat,  
Ki nem boldog, engem csak az használhat;  
Éva anyántól származtam legelőbb,  
Ő küldött föl az egekbe fohászkép;  
Midőn az angyal megjelent előtte,  
És az éden be lett zárva mögötte!

Megfejtési határidő sept. 6-ka.

A „Délibáb“ 32-ik számában közlött sakktalány értelménye a következő:

S oh én szeretlek  
Néma bánatodban,  
Hazám! szeretlek  
Könyeid között;

Égőn szeretlek,  
Özvegy fátyolodban,  
Nehéz keserved  
Melybe öltözött;  
Bájlón mosolygsz.  
Mert bár sorsod kemény;  
Él még a sir felett is egy remény!

B. Eötvös.

A számrejtvény pedig: „Álnok, ravasz, hitszegő.“  
Helyesen a következő t. előfizetőink fejtették meg:

A debreczeni ref. tanítóképezde olvasóköre nevében: Duró János; Győry Zsuzsika, Nemes Ilonka, az első éves papnövendékek Ungvártt, Friedland Berta, Markovits Benő, Buday Vilma, Kálnoki Matild, Nagy István, Tóth Katinka, Fenyves Aranka, Böhm Szerafin, Kövesdy Mariska, Weisz Nina, Hevessy Géza, Vass Flóra, Karász Jenő, Német Berta, Körösy Katalin, Herczeg Klára, Vörös Sándor, Lehoczky Biri, Kardos Ferike, Nánassy Erzsike, Hochstätter Irma, Steiner Hermine, Péchy László, Zivuska Ferenczné, Komjáthy Piroska, Halassy Jolán, Kis Erzsike, Fekete Albert, Erdélyi Gyula, Malon Berta, Mikita Elek, K. I. Weber Gyula, Sárközi Ida, Kaizler Katalin.

## A szerkesztő üzenetei.

**R. Gy.** Budapest. A helybeli posta az ön részére ide érkezett leveleket Budapestre visszaküldte.

**S. Sándor** Ungvárt. A küldeményért köszönet — a lapot kívánsága szerint megindítottam.

**G.** Helyben. A dolog rendben van.

**K. G. B.-Füred.** Megkaptam, hozom is e számban; — onnét is kérnék valamit, ha ideje engedi. Az előbb küldötték is nemsokára napvilágot látnak. Addig is üdvözlöm Nagysádat.

**Jó lélek.** Helyben. Igéretemet nem válhattam be, mert nem volt helyem a hosszú versre, jövőre jön csak.

**B. R. M.** Budapesten. A tiszteletpéldányt eddigelé nem kaptam; a kérdéses cikket a jövő számra okvetlen várom.

**J. M. S. A.** Ujhely. A küldött versek nem használhatók. — Tegyen próbát a prózában, talán az jobban fog sikerülni.

**A. J.** Konop. Levelét kaptam, a lap küldésére nézve kívánsága szerint intézkedtem; nem tudom érteni, mi lehet

oka, hogy nem kapja rendesen. Sziveskedjék az ottani postán utána nézni.

**S. Jenő** Budapest. A röpirat már nyomul; — a 300 példányra szükséges borítékot, miután azt ön készítette B.-Pesten, sziveskedjék nekem mielőbb megküldeni. A többire nézve kívánsága szerint intézkedtem, egyébiránt e tárgyban levelet is írok.

**Miután a sakk-, szám-, szó- és betű-talányoknak fogytékán vagyunk, fölkérjük — azon t. munkatársakat és munkatársnöket, — kik lapunkat ezekkel ellátták, miszerént ily küldeményekkel mielőbb megörvendeztetni sziveskedjenek.**

### V e g y e s.

(s) **Egy nagyságos ur.** Amit itt leírandó vagyok, nem mernék megesküdni reá, hogy valóban megtörtént-e, de hogy mégsem kételkedem benne, sőt mint igazán megtörténtet beszélem el, oka az, mert a szereplőket olyanoknak ismerem, a kiktől könnyen kitelhetett egy ilyen „vegyes“-be való humoreszket elkövetni. Na mert a nagyságos ur — igazán nagyságos ur; természetére nézve is, hivatalára nézve is, sőt még születésére nézve is: lévén ő kegyelme az istentől marciális testalkattal; a kormánytól egy nem régebben rendszeresített hivatal igazgatóságával, és apjától tekintélyes előkelő névvel megáldva; (természetes, hogy önök már azt is szeretnék, ha a nevét is ide írnam. De hát ezt — nicht erlaubt, amint a nimet mondja.) Mint nagyságos urnak minden szabad! Elkergetheti a tisztelgőket — a kik nem neki adnak fáklyás zenét; megkövetelheti, hogy ő előtte mindenki kalap leemelve legyen — ha mindjárt a nálánál minden tekintetben (kivéve a testalkatot) nagyobb ember feltéti is a süvegelővel a kalapot; akkor csinálhat recreatiót, mikor neki tetszik, akkor adhatja a „kortes pusztit“ — midőn már nincs szükség reá. — No aki ennyi sokat tehet, miért ne tehetné azt is, hogy gyermeke mellett olyan nevelőt tartson, — akinek phisionimiájával sympathirozik.

Egy alkalommal (amely évenként egyre-másra minimum 15-ször szokott előfordulni) ismét nevelőre volt szüksége gyermekei mellé. Bejelentette az ottani főiskola igazgatóságához... Ez kihirdeti a pályázatot. De pályázók csak nem akarnak jelentkezni. Az igazgató fülét vakarja, már egyenként szólítgatja a nevelőnek valókat, — de hát mindenik azt mondja, hogy ha ő nevelő akar lenni, hát lesz nevelő egy suszter, szabó, vagy bármiféle mesterember gyermeke mellett, aki csizmával, ruhával fizet, mint a nagyságos ur gyermekei mellett, ki a csizmáját és ruháját tisztogatatta vele.

Hanem azért egy mégis találkozik. — Épen most jött haza X. gróftól, kinek gyermekei mellett 4 évig nevelősködött. Meghallja, hogy a n a g y t e k i n t e t ü r nevelőt keresett. Azonnal jelenti magát. Az igazgató ur szívesen fogadja, de miután nagyon szereti a fiatal embert, hát megmondja neki úgy négy szem közt, hogy nem neki való hely az! „Miért?“ kérdé az ifju. — Az igazgató aztán megmondja neki, hogy a nagyságos ur

megköveteli gyermekei nevelőjétől, hogy ez azoknak ne csak nevelője — hanem játszótársa, sőt szolgája is legyen, de azért nagyon soványan fizet... Mindegy, a fiatal ember nem tántorodik meg. Elmegy a nagyságos urhoz. Bemutatja magát. A nagyságos ur azzal a sajátosságos, némely nagy urakat jellemző, boszantóan kihívó arogantiával jártatja végig tekintetét a fiatal emberen. Ez nem hunyáskodik meg. Kiállja a szuró tekintetét és viszonozza azt...

Pár perc telik így el. Egyszer csak megszólal a nagyságos ur, minden egyes hangot orrán keresztül bocsátva ki:

— Megengedjen barátom, de én nem sympathirozok az ön arczával...

— Az könnyen megeshetik Nagyságos uram, és én nem is neheztelek ez őszinte nyilatkozataért. — Az őszinteség mindig dicsérendő. Épen azért megengedjen Ön is, ha én is őszintén nyilatkozom...

— No és...

— Körülbelül magam is úgy vagyok a Nagyságos ur arczával, mint a nagyságos ur az én arczómmal...

A nagyságos ur borzasztó dühbe jön... Nem tud szóhoz jutni... Hanem a fiatal ember azt nem is várta be, hogy szóhoz juthasson — sietve távozott.

A nagyságos ur ez eset óta nem tart nevelőt gyermekei mellett. Azt mondják, azért, mert nem kap...

(s) **Egy kíváncsi kis leány.** A tárgy megérde-melné, hogy olvasóimnak belőle egy tárczaczikket keressék, ha magam részéről nem sajnálnám a fáradságot, (s ha olyan nagyon el nem volnánk halmozva érdekesebb tárgyú tárczákkal; ennél fogva tehát csak itt a vegyesben mondom el annak a kisleánynak az esetét. — Történt pedig, hogy egy alkalommal Győző urfi meglátogatta Pepi kisasszonyt. Pepi kisasszony tudja mi az illedelem — tehát szívesen látja Győző urfit; pedig bensőjében nem tagadhatja el, hogy aprehendál Győzőre, amiért ez elég bátor volt szemeit szelleműs nénjére emelni és őt csak barátnéjának fogadni el. De nem tagadja azt sem Pepi kisasszony, hogy ily minőségben is boldognak érzi magát Geiza urfi mellett lehetni. Igen mert Pepi kisasszonyt ne méltóztassanak olyan kis leánynak gondolni, akivel csak játszani lehetne; oh de hogy! Pepi kisasszony okos, előrelátó leányka, még csak 16 éves, de azért már 22 évesnek mondja magát, csak hogy annál nagyobb bizalmat gerjesszen maga iránt; igen, mert a rossz nyelvek azt beszélik, hogy a modora oly annyira gyermekes, hogy bizalommal csakis a siket és vak lehet iránta. A szerelmes pedig siket is, vak is... Geiza urfi pedig szerelmes, tehát siket is és vak is, ami természetes azt vonja maga után, hogy bizalmat érez Pepi kisasszony iránt. Elmondja neki lelke legtítkosabb vágyait és aztán megkéri, hogy távollevő nénje számára legyen szíves, míg az haza jön, egy levelet megőrizni s annak határozott kívánatára kezeihez juttatni. Pepi természetes megígéri, hogy úgy fog eljárni, csak Geiza küldje el a levelet. Ez elküldi, de természetesen gondosan leragasztva. A mi aztán a kis Pepit kegyetlen zavarba hozza. Nagy vágyat érez a levél titkát megtudni. De hát Geiza urfi

is előre látó volt s megírta Pepi kisasszonynak, hogy „e levelet felbontatlanul kérem átadni nényének“, így aztán azt mondta rá Pepi kisasszony, hogy négy hétre visszaküldte Geiza urfi által reá bizott levelet (legalább Geiza urfi négy hét múlva kapta kezeihez) a következő sorok kíséretében:

„T. Uram! Nagyon lekötelezve érzem magam bizalma által, de a hozzám küldött levelet nem tartom meg, mert attól félek, hogy kísértetbe találtnék jönni és feltalálnám bontani! Tisztelettel stb. stb.“

Hogy aztán Geiza urfi mit mondott ehhez? azt méltóztatnak kérdezni; hát azt mondta, hogy nem szólt semmit, amin aztán Pepi kisasszony irtóztató módon csodálkozott.

(s) **Valódi párisi nő.** Régi s most már elég nevetséges azt állítani, hogy minő kokett a párisi nő. Ellenkezőleg. Általában véve, nincs nála erényesebb, ha kissé kedves is. Sőt erélyes is, ha szükséges. Be van bizonyítva elvitázhatlanul: F. grófnő, az Etretrat fürdő legbájosabb betegei közé tartozik. Gyakran sétált, de mindannyiszor azt vette észre, hogy egy kulturális porosz tiszt settenkedik mellette. Ez meglehetősen kellemetlen volt a kis grófnőnek, de nem tehetett róla. — Egyszer aztán elhagyta a béketűrés, hirtelen megfordult s a világhatalmasság szilárd katonájának ragyogó ábrázatjára hatalmas poffot mért saját apróka kis kezével. A harczos elmormogta magát: „Gott verdammt!“ — A néző közönség pedig hangos gunyakazzal tudatá megelégedését. Azóta a derék fölkezt nem mutatta magát semmi nyilvános helyen, ami elég csodálatos a teutoni nemzet e derék tagjától.

(s) **Érdekes adatok a katona tisztokról.** — Az osztrák hadsereg törzs- és főtiszteinek 31%-a birja a cseh, 24%-a az olasz, 23%-a a magyar, 22%-a a francia, 19%-a a lengyel, 10%-a a horvát, 9%-a a román, 8%-a a szloven, egyenkint 5%-a a ruthen, szerb és 3%-a az angol nyelvet. — Az előbbeni évekhez képest terjedt a szloven, magyar és román nyelv; a cseh, horvát és olasz fogyott. A tábornokok közül 7 (3%) nem állott ellenség előtt, 6 (3%) vett részt egy hadjáratban, 33 (16%) kettőben, 62 (30%) háromban, 86 (41%) négyben, 14 (7%) öt vagy hat hadjáratban. A tényleges szolgálatban levő törzstisztek közül 1133 (97%), a tényleges szolgálatban levő főtisztek közül 7595 (68%) szolgált hadjáratban. A törzs-tisztek átlag 3, a főtisztek egynél több hadjáratban vettek részt. — Nős, vagy gyermekkel biró özvegy tényl. szolg. volt 3745 törzs- és főtiszt, vagyis 30%, 949 ezek közül vagyis 25% a nők közül gyermektelen volt, a többi 2611 nős tiszt és 185 özvegynek 6171 gyermeke volt.

Kiadói üzenet.

Felkérjük t. vidéki előfizetőinket, miszerént az új évnegyedre vonatkozó hátrálékos előfizetési pénzeket mielőbb kiadó-hivatalunkhoz beküldeni sziveskedjenek.

## Új szálloda megnyitás.

Van szerencsém a nagyérdemű utazó közönséggel tudatni, miszerént **Debreczenben, a takarékpénztár épületében** levő söresarnokom felső részét Szállodává alakítottam át

a „**FEHÉRLÓ**“-hoz

czimezve.

A nagyérdemű közönség eddigi pártfogását tekintve, oda iparkodtam, hogy Szállodám minden igényeknek és kívánalmaknak megfelelőhessen, olcsóság, pontos kiszolgáltatásról jó hírnevem kezeskedik.

Miért is a nagyérdemű utazó közönség becses pártfogását kikérve; vagyok alázatos szolgálók

**KOPECZKY JÓZSEF,**  
vendéglős.

## Hirdetés.

Homöopatha orvos

**Dr. KLÁR VINCZE**

orvos-tudor, szülész-műtő,

rendel naponta: reggel 7—9-ig, délután  
3—5 óráig.

**Szegényeknek ingyen.**

Lakása: Batthyáni-utca, Czégely-féle házban,  
2158. szám alatt.